

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه شهید بهشتی

دانشکده علوم ریاضی

پایان نامه دوره کارشناسی ارشد آمار بیمه

طراحی مدل کلی مدیریت دارایی - بدهی
(ALM) برای شبیه سازی کارای داشتمانی از
بیمه نامه های عمر

نگارنده

فاطمه حسینجانی

استاد راهنما

دکتر محمد ذکایی

۱۳۸۸/۱۰/۲۰

گروه احکامات و فقه اسلامی
تاسیس ۱۳۸۸

استاد مشاور

دکتر امیر تیمور پاینده

اردیبهشت ۱۳۸۸

۱۲۸۸۸۰

کلیه حقوق اعم از چاپ و تکثیر، نسخه برداری، ترجمه، اقتباس و ... از
این پایان نامه برای دانشگاه شهید بهشتی محفوظ است. نقل مطالب با
ذکر مأخذ بلامانع است.

تقدیم به

پدر و مادر بزرگوارم

و همه کسانی که دوستشان دارم.

قدردانی و تشکر

خداوندا، سپاس ترا بر آنکه پرده تاریکی شب را به نور صبح شکافتی و ما را از روشنایی روز بهره‌مند ساختی و به منافع روزی‌ها بینا فرمودی.

پروردگارا، به من توفیق بده تا همواره سخن حق را بگویم، هرچند دشوار باشد و هرگز کورکورانه در علم از روی بی‌اطلاعی سخن نگویم. معبودا، قویترین نیروهایت را در من به هنگام خستگی قرار ده و مرا به سستی در عبادت و نابینایی در تشخیص راه تو و انجام عمل خلاف دوستی تو و پیوستن با کسی که از تو جدا شود و جدا شدن از کسی که با تو پیوندد، دچار نساز.

از استاد ارجمندم جناب آقای دکتر محمد دکایی که زحمت راهنمایی این پایان‌نامه را پذیرفتند و بدون شک انجام مراحل مختلف این پایان‌نامه بدون راهنمایی‌های گرانبها و تلاش‌های ارزنده ایشان ممکن نبود، کمال تشکر و قدردانی را دارم.

از استاد گرامی جناب آقای دکتر امیر تیمور پاینده که مشاوره این پایان‌نامه را بر عهده داشتند صمیمانه تشکر و قدردانی می‌نمایم.

از اساتید محترم جناب آقای دکتر فدائی نژاد و جناب آقای دکتر خزائی که زحمت مطالعه و داوری این پایان‌نامه را تقبل فرمودند کمال تشکر را دارم.

همین طور از استاد ارجمند، جناب آقای دکتر آرش فهیم که مرا در انجام این پایان‌نامه همراهی نمودند صمیمانه کمال تشکر را دارم.

چکیده

یکی از اساسی‌ترین بحث‌هایی که در اقتصاد هر کشوری مطرح است، مسئله هدایت و مدیریت انباشت سرمایه و ایجاد توسعه در اقتصاد کشور از طریق این منابع است. با توجه به فاصله زمانی میان دریافت حق بیمه و پرداخت خسارت، منابع مالی مختلفی برای سرمایه‌گذاری شرکت‌های بیمه فراهم می‌شود و این شرکت‌ها علاوه بر وظیفه بیمه‌گری و پذیرش ریسک، برای بهره‌برداری شایسته از منابع قابل سرمایه‌گذاری و جلوگیری از کاهش ارزش سرمایه می‌بایست این مقادیر را در مسیرهای قانونی سرمایه‌گذاری نمایند و پشتوانه لازم را برای عمل به تعهدات خود فراهم سازند. یکی از جنبه‌های اساسی حفظ سودآوری و مدیریت ریسک شرکت‌های بیمه، مدیریت دارایی - بدهی (ALM)^۱ در این شرکت‌هاست که شامل طراحی و مدیریت استراتژی مناسب سرمایه‌گذاری در دارایی‌های مختلف با توجه به بدهی‌ها و نیز منابع مالی در دسترس شرکت است.

در این پایان‌نامه، یک مدل زمان گسسته مدیریت دارایی - بدهی برای شبیه‌سازی ترازنامه ساده محصول‌های بیمه عمر پیشنهاد می‌شود. مدل ارائه شده شامل مهم‌ترین مشخصه‌های محصول‌های بیمه عمر از جمله بازخرید قراردادها، اعلام سود مشارکت در منافع بیمه‌گذاران، تخصیص دارایی پویا و یک مدل بازار سرمایه تصادفی دو عاملی (نرخ بهره کوتاه مدت و قیمت سهام) است. علاوه بر این، مدل طراحی شده الگوی پیمان‌های دارد که امکان تغییر، تبدیل و توسعه مدل برای شرایط مورد نظر را فراهم می‌سازد. در تحلیل حساسیتی که برای داشتن نمونه پارامترها انجام می‌دهیم؛ اثر مهم‌ترین پارامترهای خدمات و مدیریت شرکت را بر ریسک در معرض بودگی آن بررسی نموده و نشان می‌دهیم که مدل ارائه شده، الگوهای اصلی رفتاری بسط ترازنامه انواع محصول‌های بیمه عمر را در برمی‌گیرد. **واژگان کلیدی:** مدیریت دارایی - بدهی، بیمه‌نامه‌های با مشارکت در منافع، شبیه‌سازی عددی.

^۱ Asset-Liability Management

پیشگفتار

شرکت‌های بیمه با جمع‌آوری سرمایه‌های خرد و پراکنده در سطح جامعه، به منظور ایفای تعهدات ذخایری را در حساب‌های خود نگهداری می‌کنند و این ذخایر امکان سرمایه‌گذاری را برای آنان فراهم می‌سازد؛ لذا صنعت بیمه از توان بالقوه‌ای برای مشارکت در سرمایه‌گذاری‌های کلان برخوردار است و فعالیت سرمایه‌گذاری یکی از دو حوزه اصلی فعالیت‌های شرکت را تشکیل می‌دهد.

شرکت‌های بیمه به منظور حفظ سودآوری و کنترل ریسک‌های مختلف (مدیریت ریسک) از روشی به نام مدیریت دارایی - بدهی (ALM) استفاده می‌کنند. در سال‌های اخیر تلاش‌های بسیاری بر روی گسترش مدل‌های تصادفی مدیریت دارایی - بدهی بیمه‌نامه‌های عمر صرف شده است. چنین مدل‌هایی به علت آیین‌نامه‌های جدید و رقابت شدید بین شرکت‌های بیمه از یکسو و روند رو به رشد گرایش شرکت‌های بیمه دنیا به سمت تمرکز بر نرخ‌های بازده سرمایه‌گذاری و کنترل ریسک از سوی دیگر، سبب شده است تا دانش مدیریت دارایی - بدهی برای مدیران شرکت‌های بیمه جهت پاسخ‌گویی به نتایج یک مرکز سود به یک ضرورت تبدیل گردد. این رویکرد با قرار دادن ترکیب مناسب دارایی‌ها و بدهی‌ها به منظور رسیدن به اهداف شرکت بر حداقل نمودن ریسک‌های مختلف متمرکز می‌شود. ایده کلیدی در سیستم‌های مدیریت دارایی - بدهی، اتخاذ تصمیمات سرمایه‌گذاری استراتژیک به صورت مرحله‌ای در تناسب با بکارگیری وجوه نقد در ایفای تعهدات شرکت است. در این سیستم‌ها، شرکت بیمه هم‌زمان باید به دو هدف دست یابد: از یکسو سرمایه موجود را باید تا حد امکان به طور سودآوری سرمایه‌گذاری کند (مدیریت دارایی)؛ از سوی دیگر، تعهد در برابر بیمه‌گذارهاست که بسته

به قراردادهای بیمه‌ای معین با آن مواجه می‌شود (مدیریت بدهی). این تعهدات بسته به نوع قرارداد بیمه حالت پیچیده‌تری را به خود می‌گیرند و می‌توانند شامل دامنه وسیعی از تعهدات از قبیل پرداخت نرخ بهره تضمین شده، اختیار بازخرید و پرداخت‌های متغیر سرمایه افزوده شوند.

در این پایان‌نامه ما بر داشتن بیمه‌نامه‌های با مشارکت در منافع (بیمه‌نامه‌های همراه با سود) که بخش عمده‌ای از بازار بیمه عمر را می‌سازند، تمرکز می‌کنیم. در این نوع قراردادها، بهره مطابق با برخی مکانیسم‌های هموارسازی توزیع مازاد که اغلب روش میانگین داشتن یا اصل میانگین بهره است به بیمه‌گذار پرداخت می‌شود. صاحب چنین بیمه‌نامه‌ای یک بهره ثابت تضمین شده به دست می‌آورد و از آنجایی که در بیمه عمر با مشارکت در منافع، مبلغی که از محل سهم بیمه‌گذار در سود شرکت بیمه به دست می‌آید به سرمایه بیمه‌نامه افزوده می‌شود (سرمایه افزوده) که در پایان مدت یا در صورت بروز حادثه قبل از موعد پرداخت قابل دریافت است؛ بنابراین یک سرمایه افزوده متغیر نیز به صورت دوره‌ای به حساب بیمه‌گذارها اضافه می‌شود و به آنها اجازه می‌دهد که در بازه سرمایه‌گذاری شرکت سهام شوند. چنین پرداخت سودی به بیمه‌گذاران، بستگی به بازه سرمایه‌گذاری شرکت دارد. در نتیجه، شرکت بیمه باید در هر سال تعیین نماید که چه مقدار از بازه سرمایه‌گذاری را به صورت سرمایه افزوده به بیمه‌گذاران تخصیص دهد؛ چه مقدار را در یک حساب اندوخته برای پرداخت سودهای آتی بیمه‌گذاران پس‌انداز کند و چه مقدار را به سهامداران شرکت پرداخت نماید. از سوی دیگر، اعلام رقابتی پرداخت سرمایه افزوده به بیمه‌گذاران منجر به جذب تعداد بیشتر بیمه‌گذاران به شرکت بیمه و در نتیجه بیشینه‌سازی سود سهامداران شرکت می‌شود که این تصمیمات، بستگی به وضعیت مالی و نیز در نظرگیری سیاست‌ها و الزامات قانونی آن شرکت دارد. علاوه بر این، برای مدل‌سازی ALM در شرکت‌های بیمه می‌بایست در معرض بودگی شرکت با ریسک‌های مالی، مرگ و میر و بازخرید را نیز در نظر گرفت. این مسائل که به علت دامنه وسیع تعهدات و مشخصه‌های مختلف محصول‌های بیمه و قوانین مدیریت پیچیده می‌شوند به کمک تحلیل‌های ALM بررسی می‌شوند.

در سال‌های اخیر، چنین مدل‌های تصادفی ALM برای قراردادهای بیمه عمر از اهمیت بیشتری برخوردار شده‌اند؛ زیرا در این مدل‌ها بجای در نظر گرفتن تعداد کوچکی از سناریوهای تعیینی،

مدل‌های مالی احتمالی (غیرتعیینی) که به واقعیت نزدیک‌ترند، درون حساب‌ها در نظر گرفته می‌شوند. اهمیت بیشتر استفاده از مدل‌های تصادفی ALM از نیاز جاری شرکت‌های بیمه به حسابداری مبنی بر ارزش‌های بازار بجای ارزش‌های دفتری ناشی می‌شود که می‌بایست مطابق با قوانین پیشنهادی برای امور بیمه در اروپا^۲ و استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS)^۳ باشد و این امر را می‌توان با اجرای شبیه‌سازی تصادفی مدل‌های ALM در محیط ریسک خنثی انجام داد. بیشتر تلاش‌ها در چند سال اخیر بر روی گسترش چنین مدل‌هایی صرف شده است که برای مثال می‌توان به الیپزاتی و گیمن (۱۹۹۴)، باسینلو (۲۰۰۱ و ۲۰۰۳)، بریس و وارین (۱۹۹۷)، دفلیس و موریکونی (۲۰۰۵)، جویک (۲۰۰۳)، گرسن و یورگنسن (۲۰۰۰ و ۲۰۰۲)، کلینگ و همکاران (۲۰۰۷)، میلترسن و پرسون (۲۰۰۳)، مولر و استیفنسن (۲۰۰۷)، تانسکانن و لاکارینن (۲۰۰۳) و مراجع درون آن اشاره کرد. در واقع بیشتر تمرکز نویسندگان بر روی ارزیابی منصفانه (اندازه احتمال ریسک خنثی) و بیمه‌نامه‌های با مشارکت در منافع است. استثناها جویک (۲۰۰۳) و کلینگ و همکاران (۲۰۰۷) هستند که ریسک‌های مالی و بازده‌های بیمه‌نامه‌های با مشارکت در منافع را تحت اندازه احتمال عینی تحلیل کرده‌اند.

در این پایان‌نامه، یک چارچوب مدل کلی مدیریت دارایی - بدهی محصول‌های بیمه عمر پیشنهاد می‌شود. پیچیدگی مدل به گونه‌ای انتخاب شده است که از یکسو، بیشتر مدل‌هایی که قبلاً در مقاله‌ها پیشنهاد شده و مهم‌ترین مشخصه‌های مدیریت محصول‌های بیمه عمر را شامل می‌شود و از سوی دیگر، مدل پیشنهاد شده شفاف و پیمانه‌ای باقی می‌ماند. از آنجایی که یکی از مهم‌ترین الگوهای که می‌بایست در یک ساختار در نظر گرفت، الگوی پیمانه‌ای بودن آن است؛ بدین معنا که ساختار را می‌توان تا حد امکان به زیر ساختارهای مجزا و افزاز شده تقسیم کرد و خود این زیر ساختارها نیز تمام خواص ساختار کل را دارا هستند. بنابراین در نظر گرفتن این الگو در مدل ارائه شده؛ امکان تغییر، تبدیل و توسعه مدل برای شرایط مورد نظر را فراهم می‌سازد. در مدل پیشنهاد شده باز خرید نیز مدل‌بندی شده

^۲ Solvency II

^۳ International Financial Reporting Standard

است. انواع مختلف محصول‌های بیمه عمر تعیین شده، به واسطه مشخصه‌های حق بیمه، سرمایه بیمه عمر و بازخرد در یک چارچوب کلی منصفانه ترکیب می‌شوند. در مقابل بیشتر مقاله‌های موجود که تنها به ارزیابی یا بسطی از یک بیمه‌نامه انفرادی می‌پردازند؛ در اینجا بسطی از داشتمان بیمه‌نامه‌ها با استفاده از توزیع نقاط مدل طرح‌ریزی شده است. هر نقطه مدل مطابق با یک حساب انفرادی بیمه‌گذار یا با یک ادغام از حساب‌های همسان بیمه‌گذار است که می‌توان برای کاهش محاسبه‌های پیچیده خصوصاً در حالت داشتمان‌های خیلی بزرگ بیمه استفاده کرد. هم‌چنین می‌توان اثرهای ناشی از ادغام قراردادهای غیرهمگن را همانند هنسن و میلترسن (۲۰۰۲) که ادغام دو قرارداد را در نظر گرفته‌اند، بررسی کرد. در چارچوب بیان شده، برآورد توسعه بلند مدت و میان مدت همه دارایی‌ها و بدهی‌ها و نیز اثر متقابل بین آن‌ها و تعیین حساسیت‌شان با انواع مختلف ریسک ضروری است که این امر را می‌توان با محاسبه سناریوهای مشخص (سناریوهای بحران) که بر مبنای داده‌های گذشته، انتظارات ذهنی و دستورالعمل‌های مربوط به مسئولان هستند یا از طریق مدل‌بندی تصادفی و شبیه‌سازی توسعه بازار، رفتار بیمه‌گذارها و تمام حساب‌های مالی به دست آورد. در حالت شبیه‌سازی، از روش‌های عددی برای شبیه‌سازی تعداد بزرگی از سناریوها مطابق با فرضیه‌های توزیع معلوم استفاده می‌شود که بسط آتی ممکن از تمام متغیرهای مهم مانند نرخ‌های بهره را شرح می‌دهند. نتایج به دست آمده سپس با استفاده از روش‌های آماری که عملکرد مورد انتظار یا شکل ریسک شرکت را شرح می‌دهند، تحلیل می‌شوند.

با توجه به مواردی که اشاره شد امید است با انجام این تحقیق، میزان بهینه سرمایه‌گذاری در منابع قابل سرمایه‌گذاری در هر یک از انواع دارایی‌ها و در هر دوره زمانی، به منظور تأمین هر چه بهتر اهداف شرکت بیمه برای داشتمانی از بیمه‌نامه‌های عمر شرکت بیمه تعیین شود. بدین منظور، ابتدا در فصل اول با موضوع تحقیق، اهمیت و اهداف آن و کلیاتی از بیمه، بالاخص بیمه عمر که موضوع مورد بررسی در این پایان‌نامه است و نیز با ابعاد مدیریت دارایی - بدهی آشنا می‌شویم. از آنجایی که در این پایان‌نامه فرض شده است که شرکت بیمه سرمایه‌های خود را در دارایی‌های با بهره ثابت مانند اوراق قرضه یا در یک بازده متغیر مانند یک سهام یا سبدی از سهام سرمایه‌گذاری می‌کند؛ لذا برای تعیین

مدل دارایی شرکت بیمه نیاز به تعیین مدل قیمت اوراق قرضه و سهام خواهیم داشت که در فصل دوم به بررسی این مدل‌ها خواهیم پرداخت. در فصل سوم، ابتدا ساختار سیستم مالی و روابط میان متغیرهای ترازنامه شرکت بیمه برای داشتنی از بیمه‌نامه‌های عمر به منظور شناسایی روابط حاکم بر سیستم حسابداری و مالی و شناسایی روابط حاکم بر سیستم سرمایه‌گذاری شرکت تحلیل می‌شود. سپس با توجه به اهداف و محدودیت‌های حاکم بر مباحث مالی شرکت و همچنین اولویت اهداف شرکت، ساختار مدل مدیریت دارایی - بدهی تدوین می‌شود. در فصل چهارم نشان می‌دهیم که مدل پیشنهاد شده مهم‌ترین الگوهای رفتاری بسط ارقام ترازنامه انواع محصول‌های بیمه عمر را شامل می‌شود. بدین منظور در تحلیل حساسیتی که برای داشتن نمونه و پارامترها انجام می‌دهیم؛ اثر مرگ و میر، بازخرید و تأثیر مهم‌ترین پارامترهای خدمات بیمه عمر، مدیریت و بازار سرمایه را روی ریسک شرکت بیمه بررسی کرده و نشان می‌دهیم که ویژگی‌های مختلف محصول‌های بیمه عمر ممکن است تأثیر معنی‌داری را روی احتمال ورشکستگی شرکت داشته باشند. سپس با استفاده از نتایج حاصله، سیاست مالی شرکت در بعد مدیریت صورت‌های مالی تبیین می‌شود.

فهرست مندرجات

۱	کلیات مدیریت دارایی - بدهی داشته‌مانی از بیمه‌نامه‌های عمر	۱
۲	۱.۱ معرفی موضوع تحقیق و اهمیت آن	۲
۴	۲.۱ هدف تحقیق	۴
۵	۳.۱ بررسی کلان فعالیت شرکت‌های بیمه در بیمه‌نامه‌های عمر	۵
۶	۱.۳.۱ عملیات بیمه‌ای در بیمه‌نامه‌های عمر	۶
۱۰	۲.۳.۱ عملیات سرمایه‌گذاری در شرکت‌های بیمه	۱۰
۱۱	۴.۱ مدیریت دارایی - بدهی در شرکت‌های بیمه	۱۱
۱۱	۱.۴.۱ تبیین عملیات مدیریت دارایی - بدهی	۱۱
۱۲	۲.۴.۱ اهداف مدیریت دارایی - بدهی	۱۲
۱۵	۳.۴.۱ تبیین جایگاه مدیریت دارایی - بدهی	۱۵

۲ تعیین قیمت اوراق قرضه و سهام

۱۷		
۱۸	حرکت براونی	۱.۲
۲۳	پلایه	۲.۲
۲۳	بازار اوراق قرضه	۳.۲
۲۵	انواع نرخ‌های بهره	۱.۳.۲
۲۶	مدل قیمت‌گذاری اوراق قرضه با نرخ بهره کوتاه مدت	۲.۳.۲
۳۱	مدل‌های نرخ بهره کوتاه مدت	۴.۲
۳۳	مدل واسیچک	۱.۴.۲
۳۷	مدل کاکس - اینگرسال - راس (CIR)	۲.۴.۲
۳۹	محاسبه قیمت اوراق قرضه با استفاده از ساختار زمانی آفین	۵.۲

۳ مدل‌سازی مدیریت دارایی - بدهی داشته‌مانی از بیمه‌نامه‌های

۴۵	عمر	
۴۶	ساختار کلی مدل ALM	۱.۳
۴۷	ساختار ترانزنامه شرکت بیمه	۲.۳

۵۰ ساختار دارایی شرکت بیمه	۳.۳
۵۱ مدل بازار سرمایه تصادفی در حالت زمان پیوسته	۱.۳.۳
۵۶ مدل بازار سرمایه تصادفی در حالت زمان گسسته	۲.۳.۳
۶۲ مدل تصمیمات مدیریت شرکت بیمه	۴.۳
۶۳ تخصیص سرمایه	۱.۴.۳
۶۵ اعلام نرخ سود مشارکت در منافع	۲.۴.۳
۶۸ مشارکت سهامدار	۳.۴.۳
۶۹ ساختار بدهی شرکت بیمه	۵.۳
۷۰ مدل ضایعات بیمه نامه	۱.۵.۳
۷۳ خدمات بیمه عمر	۲.۵.۳
۷۸ تهیه ترازنامه تخمینی	۶.۳
۷۹ پیش بینی دارایی ها	۱.۶.۳
۸۰ پیش بینی بدهی ها	۲.۶.۳

۴ شبیه سازی عددی مدل ALM و تحلیل نتایج

۸۴		
۸۵ ساختار کلی از یک گام زمانی مدل ALM	۱.۴
۸۶ شاخص های ارزیابی عملکرد مدل های ALM	۲.۴

۹۱	نمایش شاخص‌های ارزیابی عملکرد به صورت انتگرال‌های بالا-بُعد	۱.۲.۴
۹۳	روش‌های عددی برای انتگرال‌های بالا-بُعد	۲.۲.۴
۹۵	برآورد ساز حساسیت	۳.۴
۹۶	تقریب‌های تفاضل-مناهی	۱.۳.۴
۱۰۲	نتایج عددی	۴.۴
۱۰۲	تنظیم‌های مدل	۱.۴.۴
۱۰۶	اثر مرگ‌ومیر، بازخرید و هزینه‌های بازخرید	۲.۴.۴
۱۱۱	تحلیل حساسیت	۳.۴.۴
۱۱۳	اثرهای متقابل پارامترهای مدیریت	۴.۴.۴

۱۱۷ نتیجه‌گیری

۱۲۰ پیشنهادهای پژوهشی

۱۲۲ A اصطلاح‌های مالی مدل ALM

۱۲۸ B جدول مرگ‌ومیر DAV2004R

۱۳۲ C برنامه شبیه‌سازی عددی مدل ALM

۱۵۷	D	واژه‌نامه فارسی به انگلیسی
۱۶۱	E	نام‌نامه
۱۶۴	F	مراجع

لیست اشکال

۲۰.....	۱.۲ نمونه‌ای از مسیر حرکت براونی
۳۷.....	۲.۲ خاصیت بازگشت به میانگین نرخ‌های بهره
۴۷.....	۱.۳ ساختار کلی مدل ALM
۸۶.....	۱.۴ ساختار کلی از یک گام زمانی مدل ALM
۱۰۷.....	۲.۴ مقادیر مورد انتظار ارقام ترازنامه و احتمال ورشکستگی
۱۱۴.....	۳.۴ اثر متقابل پارامترهای مدیریت

لیست جداول

- ۱.۳ ترازنه ساده‌داشتمانی از بیمه‌نامه‌های عمر ۴۸
- ۲.۳ خلاصه‌ای از پارامترهای ورودی و معادله‌های مهم مدل ALM ۸۲
- ۱.۴ الگوریتم محاسبه مقدار مورد انتظار معادله (۲.۴) با انتگرال‌گیری مونت کارلو ۹۰
- ۲.۴ پارامترهای بازار سرمایه p و مشتق‌های جزئی $\frac{f'(p)}{f(p)}$ برای $f \in \{PD_K, E[Q_K], E[F_K]\}$ ۱۱۱
- ۳.۴ پارامترهای نرخ ذخیره آغازین، مدیریت و خدمات p و مشتق‌های جزئی $\frac{f'(p)}{f(p)}$ برای $f \in \{PD_K, E[Q_K], E[F_K]\}$ ۱۱۱

فصل ۱

کلیات مدیریت دارایی - بدهی داشته‌مانی از بیمه‌نامه‌های عمر

مقدمه

بیمه یکی از اجزای بازار مالی است که بخشی از منابع مالی جریان یافته به سوی بازار مالی را به صورت حق بیمه جذب کرده و غالباً تنها بخشی از این حق بیمه برای تعهدات جاری لازم است که به صورت نقد نگه‌داری شود. بنابراین بخش قابل توجهی از حق بیمه قابل بکارگیری در فعالیت‌های سرمایه‌گذاری و کسب درآمد است که هم به تقویت فعالیت‌های اقتصادی کمک می‌کند و هم بازدهی قابل توجهی را برای انجام تعهدات مؤسسه‌های بیمه در آینده فراهم می‌سازد. در این میان، بیمه‌هایی از قبیل بیمه‌های عمر که غالباً ماهیت نوعی پس‌انداز بلند مدت را دارند؛ منبعی برای سرمایه‌گذاری بلند مدت نیز محسوب می‌شوند. بنابراین مدیریت مالی از اهمیت بسیار بالایی در مؤسسه‌ها و موفقیت آنان در دستیابی به اهدافشان برخوردار است و اهمیت این جایگاه در مؤسسه‌های مالی هم چون شرکت‌های بیمه و بانک‌ها به واسطه ماهیت فعالیت آنان دو چندان می‌شود. با توجه به آنکه اندازه سازمان‌ها و

مؤسسه‌های مالی در جوامع کنونی بسیار وسیع است؛ طراحی مدل‌های دقیق برای مدیریت مالی در این مؤسسه‌ها امری ضروری و اجتناب‌ناپذیر است. در این فصل ابتدا در بخش اول و دوم با موضوع تحقیق، اهمیت و اهداف آن آشنا می‌شویم. سپس در بخش سوم به کلیاتی از بیمه و بالاخص بیمه عمر که موضوع مورد بررسی در این پایان‌نامه است، می‌پردازیم و در بخش چهارم، ابعاد مدیریت دارایی - بدهی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۱.۱ معرفی موضوع تحقیق و اهمیت آن

در دنیای کنونی یکی از زیربخش‌های اساسی اقتصاد هر جامعه‌ای را شرکت‌های بیمه تشکیل می‌دهند. شرکت‌های بیمه با دریافت مبالغی تحت عنوان حق بیمه، پرداخت خسارت‌های احتمالی خاص را در آینده تعهد می‌نمایند. از آنجا که وقوع خسارت‌ها با احتمال مواجه است و به زمان آینده مربوط می‌شود؛ وقفه زمانی قابل ملاحظه‌ای بین دریافت حق بیمه و پرداخت خسارت‌ها در صورت وقوع وجود دارد که این وقفه زمانی امکان سرمایه‌گذاری وجوه انباشته شده و کسب درآمد را برای شرکت‌های بیمه فراهم می‌سازد. بر این اساس علاوه بر وظیفه بیمه‌گری و پذیرش ریسک در شرکت‌های بیمه، سرمایه‌گذاری در آن‌ها به عنوان یک وظیفه تلقی می‌شود و شرکت‌های بیمه به عنوان مؤسسه‌های قدرتمند مالی می‌بایست توان و قابلیت خود را در ارائه تأمین منابع مورد تعهد و تشکیل سرمایه به کار گیرند. از میان انواع بیمه، بیمه‌های عمر به دلیل تأثیرهای مثبت اجتماعی، اقتصادی و روانی برای بیمه‌گذاران از یکسو و افزایش توان مالی شرکت‌های بیمه‌ای جهت سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت، بلند مدت و افزایش درآمد از سوی دیگر، یکی از مهم‌ترین انواع بیمه‌ها محسوب می‌شوند که شرکت‌های بیمه‌ای سراسر دنیا در توسعه آن تلاش و کوشش فراوانی می‌نمایند. بنابراین مشخصه‌هایی مانند بلند مدت بودن بیمه‌های عمر، فرصت بیشتری برای سرمایه‌گذاری وجوه حق بیمه در اختیار بازار سرمایه قرار می‌دهد و موضوع سرمایه‌گذاری در این نوع بیمه‌ها در مقایسه با سایر بیمه‌ها از اهمیت بیشتری